

Beleidsplan Zorg voor Jeugd Walcheren

2015 tot en met 2017

INHOUD BELEIDSPLAN ZORG VOOR JEUGD

1 Aanleiding en toelichting	3
2 Wat is de opgave	5
3 Wat willen we bereiken	6
4 Preventie en signalering	9
5 Hoe organiseren we de toegang naar jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering	12
6 Hoe organiseren we de uitvoering van jeugdhulp	16
7 Hoe organiseren we de uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering	19
8 Hoe stemmen we af met het onderwijs	22
9 Welke informatie is nodig	25
10 Hoe bewaken we de kwaliteit	27
11 Hoe zetten we de financiële middelen in	30

BIJLAGEN

1 Aanleiding en toelichting

1.1 Waarom dit beleidsplan?

Op 1 januari 2015 wordt de Jeugdwet ingevoerd. Het doel van deze wet is om het jeugdstelsel te vereenvoudigen en efficiënter en effectiever te maken. De volgende voorzieningen worden naar gemeenten gedecentraliseerd:

1. de provinciale (geïndiceerde) jeugdzorg;
2. de gesloten jeugdzorg;
3. de geestelijke gezondheidzorg voor jeugdigen (jeugd-ggz);
4. de zorg voor jeugdigen met een verstandelijke beperking;
5. de begeleiding en persoonlijke verzorging van jeugdigen;
6. vervoer bij begeleiding en persoonlijke verzorging van jeugdigen;
7. kortdurend verblijf ten behoeve van jeugdigen;
8. ggz in het kader van het jeugdstrafrecht (forensische zorg);
9. de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en van jeugdreclassering.

Door de Jeugdwet komen preventie, ondersteuning en behandeling volledig onder de verantwoordelijkheid van gemeenten. Behalve voor de hulp op grond van rechterlijke uitspraken bestaat er aanzienlijke lokale vrijheid voor de uitoefening van alle taken. De gemeenten leggen dit vast in een beleidsplan en een verordening.

Samenhang met andere ontwikkelingen

De decentralisatie van de Jeugdzorg is een van de drie decentralisaties waarmee gemeenten te maken hebben. Het Rijk komt ook met de invoering van de Participatiewet, de overheveling van functies vanuit de AWBZ naar de Wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en in augustus 2014 is de Wet Passend onderwijs ingegaan. De laatste is de verantwoordelijkheid van het onderwijsveld maar gebeurt wel in afstemming met de gemeenten. Al deze wijzigingen gaan uit van dezelfde maatschappelijke visie en beïnvloeden elkaar, ook gaat het vaak om dezelfde gezinnen of huishoudens. De samenhang tussen de decentralisaties wordt vooral op regionale of lokale schaal vormgegeven.

1.2 De Walcherse invulling

Gelet op bovenstaande hebben Middelburg, Veere en Vlissingen al in 2010 afgesproken hecht samen te werken voor alle decentralisaties in het sociale domein en zo veel mogelijk uit te gaan van een gezamenlijke integrale beleidsontwikkeling. Niettemin kent elke wet eigen voorschriften zoals de verplichting tot een beleidsplan Jeugd. Hierin moeten gemeenten hun visie op preventie en hun nieuwe verantwoordelijkheden voor jeugdhulp en de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering vastleggen. Als voorbereiding hierop is in februari 2014 een transitienota zorg voor jeugd vastgesteld. Hierin is beschreven:

- 1 de opgaven voor gemeenten vanwege de Jeugdwet
- 2 de kaders voor Walcheren
- 3 de planning 2014 om tot het beleidsplan te komen.

In februari 2014 waren een aantal functies, uitgangspunten en gegevens nog niet geheel duidelijk. Ook was de wet op dat moment nog niet door de 1^e Kamer. Aannee was wel dat al deze zaken helder zouden zijn bij de totstandkoming van dit beleidsplan. Helaas bleef het beeld onvolledig, met name ten aanzien van nauwkeurige gegevens over de zorgconsumptie van de Walcherse gemeenten en specifieke cliëntgroepen daarbinnen. Ook het overleg en onderhandelen tussen gemeenten, betrokken zorgaanbieders en andere instituties is tot de laatste maanden van 2014 doorgedaan. Dit plan is daarom vooral een eerste uitwerking van de belangrijkste opgaven in de stelselwijziging van de zorg voor jeugd.

Geldigheidsduur en actualisering

Gegeven de geschetste context van onvolledige informatie en niet afgeronde procesvariabelen was het lastig in dit stadium de verschillende beleidsthema volledig uit te werken. Als gemeenten zullen we gaandeweg meer kennis en inzicht vergaren over wat er nodig is om de transformatie van het stelsel te volbrengen. Dit betekent dat het beleid en de uitvoering in de komende jaren verder ingevuld en ook aangepast worden.

Dit Walcherse beleidsplan is geschreven voor de duur van drie jaar. Elk jaar vindt een tussenevaluatie plaats die aan de gemeenteraden wordt voorgelegd. De keuze voor het tijdvak 2015-2017 is ingegeven door de duur van de Zeeuwse afspraken over de gezamenlijk inkoop bij de grote zorgaanbieders (Zeeuws transitiearrangement Jeugd met addendum en het Zeeuws kader jeugdstelsel). In 2017 worden het Zeeuwse beleidskader en de daarin opgenomen besluiten en de gekozen vorm van samenwerking rond de nieuwe taken geëvalueerd.

Dit neemt niet weg dat de gemeenten op Walcheren tussentijds dit eigen beleidsplan zorg voor jeugd kunnen actualiseren op grond van de jaarevaluatie en/of dit plan onderdeel te laten worden van een overkoepelend plan voor het hele sociale domein op Walcheren: Wmo, zorg voor jeugd, gezondheid en werk en inkomen (Participatiewet). Ons einddoel is immers te komen tot verdere integratie en ontschotting van alle deeldomeinen om inwoners directer van dienst te kunnen zijn en onze middelen efficiënter in te zetten. Bij de totstandkoming van het nog op te stellen beleidsplan voor de Wmo zal de optie om gelijk door te pakken naar 1 plan voor het hele sociale domein terugkomen.

Totstandkoming van dit beleidsplan

Dit plan is ambtelijk voorbereid vanuit de drie gemeenten. Tussentijds is om ervaringen en ideeën gevraagd aan burgers, cliënten- en adviesraden. Voor onderliggende afspraken op deelterreinen zijn aanbieders van zorg, onderwijs, Raad voor de Kinderbescherming e.a. betrokken. Het beleidsplan lag ter inzage van 10 september tot 22 oktober 2014.

1.3 Leeswijzer

Het beleidsplan is ingericht naar de belangrijkste thema's voor de invoering van de Jeugdwet. Hierbij is ook gekeken naar de checklist van onderwerpen die in 2013 door het landelijke Transitiebureau is aangereikt en de in 2014 opgestelde landelijke focuslijst.¹ Eerst volgt een beperkt aantal kwantitatieve gegevens voor de Walcherse gemeenten. Daarna komt een samenvatting van de uitgangspunten en visie over de decentralisatie van de jeugdzorg. Vervolgens is de opbouw per hoofdthema aan de hand van 3 vragen opgebouwd:

- doelstellingen;
- wat gaan we hiervoor doen;
- hoe gaan we dat meten.

Het beleidsplan wordt besloten met een hoofdstuk over de financiële middelen. Om het beleidsplan compact te houden is bepaalde informatie toegevoegd in de bijlagen. De eerste hiervan is een afkortingenlijst.²

¹ Checklist beleidsplan, april 2013 en landelijke focuslijst, maart 2014 bijlage 2

² Bijlage 1 Afkortingen in dit beleidsplan

2 Wat is de opgave

2.1 Bevolkingsgegevens

Onderstaand staatje geeft het aantal jeugdigen van de Walcherse gemeenten weer in relatie tot de bevolking per gemeente en in relatie tot het aantal Zeeuwse jeugdigen.

CBS 2012	Bevolking	Jeugdigen tot 18	% van gemeente	% van Zeeland
Middelburg	47.768	9.947	20,8	12,8
Veere	21.959	4.599	20,9	5,9
Vlissingen	44.502	8.190	18,4	10,5
Walcheren	114.229	22.736	19,9	29,1
Zeeland	381.407	78.013	20,5	100

2.2 Zicht op zorgvormen en speciale doelgroepen

Bedoeling van deze paragraaf is een kwantitatieve analyse van verschillende vormen van zorg voor jeugd en speciale doelgroepen per gemeente. De opbrengst is echter teleurstellend. Er zijn geen nauwkeurige gegevens per gemeente voorhanden en er is sprake van verschillende bronbestanden. Ook kan sprake zijn van samenloop van zorgvormen. Deze paragraaf heeft daarom het karakter van een benadering.

Aantallen provinciale jeugdzorg 2012 ³	Middelburg	Veere	Vlissingen	Totaal
Jeugd en opvoedhulp	285	65	275	625
Ambulante jeugdzorg	200	45	190	435
Dagbehandeling	20	5	30	55
Residentiële jeugdzorg	35	5	40	80
Pleegzorg	85	25	90	200
Specifieke zorg BJZ	190	45	190	425
OTS	100	25	110	235
Voogdij	50	15	20	85
Jeugdreclassering	50	10	70	130

Kinderen in AWBZ-zorg

Op 1 januari 2014 hadden 310 kinderen in gemeente Middelburg, Veere, Vlissingen een geldige indicatie voor AWBZ-zorg. Deze groep kan worden onderverdeeld naar 190 kinderen met een extramurale indicatie en 115 met een intramurale indicatie. De meeste hiervan betreffen kinderen met een verstandelijke handicap.⁴

Jeugdigen en de Raad voor de Kinderbescherming

Vergeleken met de andere subregio's is de Walcherse jeugd iets meer vertegenwoordigd bij de contacten met de Raad van de Kinderbescherming: 599 (Oosterschelderegio 545, Zeeuws Vlaanderen 386). Walcheren heeft met 297 ook het hoogste aantal strafonderzoeken.⁵

³ Bron: CBS-rapportage regionale informatie tbv berekening macrobudget, mei 2014

⁴ Bron CIZ-rapportage voor gemeenten Middelburg, Veere en Vlissingen, juni 2014. BJZ-indicaties voor kinderen met een psychiatrische aandoening zitten hier niet in. Overigens komt het aantal indicaties niet altijd overeen met de feitelijke zorgconsumptie.

⁵ Bron RvdK, april 2014

3 Wat willen we bereiken

Wat we willen bereiken met zorg voor jeugd wordt ingegeven door landelijke kaders (Jeugdwet), de pentekening klantproces en Zeeuwse afspraken die in het traject met de Taskforce Jeugd Zeeland zijn gemaakt. Er is veel overlap tussen de doelen. In dit hoofdstuk een korte recapitulatie en een nadere uitwerking.

3.1 Doelen Jeugdwet

Het jeugdstelsel moet eenvoudiger, efficiënter en effectiever. De belangrijkste pijler is het versterken van de eigen kracht van de jongere en van het zorgend en probleemoplossend vermogen van het gezin en de sociale omgeving. Hoofdoelen bij het transformeren van het stelsel zijn:

- meer *preventie*, meer eigen verantwoordelijkheid, meer aanspreken en benutten van *eigen kracht* en het *sociale netwerk* van kinderen en hun ouders;
- kinderen en jongeren naar vermogen mee laten doen, laten *participeren*. Daarom willen we *normaliseren*, ontzorgen en niet onnodig medicaliseren;
- *sneller jeugdhulp op maat, dicht bij huis*, om zo het beroep op gespecialiseerde zorg te verminderen;
- meer *effectieve en efficiënte samenwerking* rond gezinnen: *1-gezin, 1-plan, 1-regisseur*, o.a. door ontschotting van budgetten;
- meer *ruimte voor professionals*, door de regeldruk en bureaucratie serieus terug te dringen.

Het realiseren van deze transformatiedoelen is een proces van jaren. De echte overdracht van verantwoordelijkheid naar gemeenten (de transitie) gebeurt echter op 1 moment. Voor de minimaal te regelen onderwerpen die voortvloeien uit de invoering op 1 januari 2015 heeft het Rijk 10 focuspunten vastgelegd die nog in 2014 geregeld moeten zijn.⁶ Deze punten worden allemaal meegenomen in dit beleidsplan.

3.2 Doelen Walcheren

Uitgaande van alle decentralisaties die op ons afkomen hebben de Walcherse gemeenten in de Pentekening⁷ beleidsuitgangspunten vastgelegd voor de toegang tot ondersteuning en zorg en het klantproces in het brede sociaal domein op Walcheren. De belangrijkste zijn:

Voor de inwoners.

- De Walcherse gemeenten hanteren zo veel als mogelijk hetzelfde beleid met de bijbehorende dienstverlening voor alle inwoners;
- Dienstverlening wordt dichtbij de inwoner georganiseerd;
- De professionele ondersteuning is aanvullend op wat inwoners zelf kunnen. Uitgangspunt is dat de inwoner zelf doet wat hij zelf kan. De omgeving (het netwerk) biedt daarin ondersteuning;
- We werken met een ondersteuningsplan. Daarin staat welke doelen gerealiseerd worden en wie wat gaat doen. Professionele ondersteuning is aanvullend;
- Voor de meest kwetsbare inwoners blijft een vangnet bestaan met passende voorzieningen.

Voor de professionele ondersteuner.

- De professionals werken samen en vullen elkaar aan. Deze samenwerking werkt volgens de principes: één gezin, één plan, één sleutelwerker en is niet vrijblijvend;
- De professionals zorgen dat de inwoner en zijn netwerk zelf doen wat ze zelf kunnen;
- Veiligheid is essentieel. De professional schat risico's in en handelt ernaar zodanig dat de veiligheid van de inwoner gewaarborgd is. Daarbij kan gekozen worden voor dwang of drang.

⁶ Bijlage 2 Landelijke focuslijst 2014

⁷ Pentekening het klantproces op Walcheren in het sociaal domein, oktober 2014

Voor de gemeenten.

- De gemeenten voeren de regie;
- Er komt één organisatievorm van waaruit de dienstverlening voor de Walcherse gemeenten wordt georganiseerd.

Tussen Wmo, zorg voor jeugd, werk en inkomen (Participatiewet) en onderwijs (Wet passend onderwijs) zullen de schotten worden geslecht. Meer concreet wat betreft het hulpaanbod in het nieuwe jeugdstelsel zijn uit de pentekening de volgende doelstellingen af te leiden:

- verschuiving van residentiële hulp naar ambulante hulp;
- verschuiving van ambulante ondersteuning naar ondersteuning in het netwerk en versterken eigen kracht;
- verschuiving van verblijf naar pleeggezin;
- verschuiving van pleeggezin naar netwerkopvang;
- minder ondertoezichtstellingen (OTS);
- meer opvoedhulp beschikbaar in algemene en collectieve voorzieningen.

3.3 Doelen Zeeuwse gemeenten

Om sommige nieuwe taken effectief en efficiënt uit te voeren, is gemeentelijke samenwerking en uitvoeringskracht nodig en deels verplicht. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- Het bieden van voldoende expertise in de uitvoering;
- Het vergroten van schaalvoordelen in de organisatie, bijvoorbeeld bij inkoop van diensten;
- Het kunnen dragen van risico's;
- Het zijn van een krachtige partner voor professionals en maatschappelijke partijen.

De 13 Zeeuwse gemeenten hebben vanaf 2011 tot heden de decentralisatie van de jeugdzorg voorbereid onder de vlag van de Task Force Jeugd Zeeland (TFJ). In deze periode zijn verschillende basisdocumenten ontwikkeld.⁸ Als samenvatting daarvan hebben de Zeeuwse gemeenten eind februari 2014 voor de landelijke Transitiecommissie Jeugd het Zeeuws kader Jeugdstelsel vastgesteld. Dit kader kent een looptijd van 2015 tot en met 2017 en heeft de functie van gemeenschappelijke deler onder de regionale of lokale beleidsplannen. Samengevat zijn de Zeeuwse doelen:

- De aangeboden ondersteuning is passend en effectief naar professionele maatstaven;
- Gebruikers van het jeugdhulpaanbod zijn tevreden over bejegening en de mate waarin de geboden ondersteuning passend en effectief is;
- Het gebruik van behandeling en verblijf gaat omlaag, ten gunste van lichte vormen van hulp (ambulant, tijdig, effectief), indien passend bij de vraag; (van residentieel naar ambulant);
- Er wordt aantoonbaar sneller op- en afgeschaald, indien passend bij de vraag, resulterend in kortere doorlooptijden en adequaat aanbod;
- Minder jeugdigen krijgen een maatregel op last van de kinderrechter, ten gunste van het aantal jeugdigen en gezinnen dat hulp op vrijwillige basis ontvangt; (minder OTS);
- Professionals in en om het jeugdveld handelen aantoonbaar volgens de Meldcode Kindermishandeling;
- De gemeenten zijn uiterlijk in 2017 volledig in regie en geven vanuit eigen visie vorm aan de zorg voor jeugd.

Om deze doelen te realiseren zijn aanvullend 18 afspraken opgenomen. De meeste van deze afspraken komen bij de concretisering hieronder en verderop terug in dit beleidsplan. Essentieel in de Zeeuwse afspraken is de erkenning dat de uitvoeringsvorm van sommige afspraken per subregio (Walcheren, Oosterschelderegio of Zeeuws Vlaanderen) of individuele gemeente niet altijd hetzelfde hoeft te zijn. Dit is ook inherent aan de mate van vrijheid die de Jeugdwet geeft aan gemeenten om zelf keuzes te maken aan de invulling van zorg en ondersteuning voor de jeugd.

⁸ Zie bijlage 3 Vastgestelde documenten Zeeuwse gemeenten in het kader van de Task Force Jeugd

3.4 Uitwerking

De uitwerking van bovenstaande kaders (Jeugdwet, pentekening, Zeeuwse afspraken) wordt in dit beleidsplan gecomprimeerd tot een beperkt aantal doelstellingen met een accent op de transitie, de feitelijke overgang van verantwoordelijkheden per 1 januari 2015. Niettemin is zo goed als mogelijk in dit stadium verbinding gelegd met onze inhoudelijk visie, gericht op transformatie. De nadere toelichting staat in de volgende hoofdstukken.

- De gemeenten op Walcheren hebben een toereikend preventief basisaanbod aan ondersteuning voor kinderen, jongeren en ouders; hoofdstuk 4
- De gemeenten op Walcheren hebben de toegangsfunctie ingericht; hoofdstuk 5
- Voor de gemeenten op Walcheren is een passend en dekkend aanbod aan benodigde zorg voor jeugd ingekocht, er zijn afspraken over bovenregionale samenwerking en met bovenregionale aanbieders; hoofdstuk 6
- Voor de uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering is voor de gemeenten op Walcheren een Zeeuwse gecertificeerde instelling gecontracteerd, zijn plaatsen beschikbaar bij bovenregionale Jeugdzorg Plus instellingen en zijn afspraken gemaakt met de Raad voor de Kinderbescherming; hoofdstuk 7
- De gemeenten op Walcheren voeren OOGO⁹ over het beleidsplan met de samenwerkingsverbanden voor het primair en voorgezet onderwijs; hoofdstuk 8
- De gemeenten op Walcheren hebben informatie nodig om de uitvoering en resultaten van het beleid te kunnen volgen en verantwoorden; hoofdstuk 9
- De gemeenten op Walcheren borgen de kwaliteit van jeugdhulp; hoofdstuk 10
- De gemeenten op Walcheren stellen budget voor de te contracteren zorg beschikbaar; hoofdstuk 11.

⁹ OOGO: Op Overeenstemming Gericht Overleg

4 Preventie en signalering

4.1 Doelstelling

- door een toereikend preventief basisaanbod aan ondersteuning voor kinderen, jongeren en ouders kunnen we hulpvragen vroegtijdig signaleren en oplossen en daarmee inzet van zwaardere zorg voorkomen.

De gemeente dient op grond van artikel 2.2 Jeugdwet in het beleidsplan specifieke aandacht te besteden aan preventie. De verantwoordelijkheid van de gemeente begint niet pas als de problemen of stoornissen zodanig zijn, dat de inzet van jeugdhulp geboden is. Het is de bedoeling dat er een omslag plaats vindt naar de voorkant. Om zware vormen van jeugdhulp in een later stadium te voorkomen moeten problemen vroeg worden onderkend.

Definitie en opdracht:

Een algemene definitie van preventie is: het voorkomen van problemen door vooraf maatregelen te nemen.

- bij primaire preventie wil men voorkomen dat problemen ontstaan;
- bij secundaire preventie wil men problemen zo snel mogelijk opsporen om verergering te voorkomen;
- bij tertiaire preventie wil men voorkomen dat problemen zich opnieuw voordoen.

In artikel 1.1 van de Jeugdwet staat 'preventie' als volgt gedefinieerd: op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking of ondersteuning van de ouders bij opvoedingsproblemen.

De definitie van jeugdhulp lijkt hier sterk op, maar daarbij wordt expliciet vermeld dat het geen preventie behelst. De achterliggende gedachte is dat preventie op deze manier niet onder de jeugdhulpplicht valt en dat er geen motiveringsplicht is. Hierdoor blijft preventie (ook juridisch) een licht instrument. Preventie bij zorg voor jeugd is laagdrempelig en algemeen- of collectief toegankelijk. Preventie onderscheidt zich van jeugdhulp, maar kan wel tegelijkertijd plaats vinden (bij secundaire en tertiaire preventie).

De gemeente heeft van oudsher de regie bij het organiseren van preventief of positief jeugdbeleid. Dit is erop gericht een omgeving te creëren, waarin kinderen en jongeren zich optimaal kunnen ontwikkelen. Die omgeving moet veilig en prikkelend zijn. Waar nodig krijgen risicogroepen specifieke aandacht, maar de nadruk ligt op het bieden van kansen aan de brede groep jeugd. Hierbij is een belangrijke taak weggelegd voor basisvoorzieningen. Wanneer er dan toch problemen ontstaan, willen we vastlopende opvoeders of jeugdigen niet het probleem uit handen nemen, maar zoeken we naar mogelijkheden om hen te versterken, zodat zij het zélf op kunnen lossen, binnen de eigen sociale omgeving. Dat vraagt om een aanpak die de nadruk nog meer verlegt naar preventie, signalering en ondersteuning in een vroegtijdig stadium.

Basisvoorzieningen

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding van hun kinderen. Nederland heeft zich met de ratificering van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) verplicht er zorg voor te dragen dat ouders in die taken worden ondersteund.

In dat kader voeren de gemeenten beleid gericht op de beschikbaarheid en kwaliteit van basisvoorzieningen met de volgende taken:

- voorzien in algemene gezondheidsbevordering;
- voorzien in onderwijs en voor- en vroegschoolse educatie (vve);
- voorzien in kinderopvang, buitenschoolse opvang en peuterspeelzaalwerk;
- bieden van jeugdwelzijnswerk en jongerenwerk;
- ondersteunen van en voorzien in jeugdvoorzieningen voor ontspanning, sport / bewegen, kunst en cultuur;
- waar nodig faciliteren van ontmoeting jeugdigen en opvoeders.

Basisvoorzieningen zijn in principe vrij toegankelijk. De uitvoering van deze taken is onder meer bedoeld voor het stimuleren van een veilige en gezonde ontwikkeling van jeugdigen, het faciliteren van de (pedagogische) civil society en het versterken van sociale netwerken.

4.2 Wat gaan we hiervoor doen

Over het preventief basisaanbod maken wij afspraken met basisvoorzieningen zoals jeugdgezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, welzijnswerk, algemeen maatschappelijk werk enzovoorts. Ook nadere samenwerking met huisartsen en wijkverpleegkundigen heeft een preventieve functie. Dit wordt nader opgepakt vanuit de samenwerking tot de toegang tot zorg voor jeugd (hoofdstuk 5).

Jeugdgezondheidszorg (jgz)

Op grond van de Wet publieke gezondheid (Wpg) zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de jgz (voorheen consultatiebureau en schoolgezondheidsdienst). De GGD Zeeland voert deze taak uit. De GGD ontwikkelt één set van Basistaken Publieke Jeugdgezondheidszorg. Deze is voor iedereen 'ongevraagd' beschikbaar, is normaliserend/preventief van karakter ('versterkt eigen kracht') en wordt actief aan jeugdigen en opvoeders aangeboden. Het gaat hier om:

- monitoren en signaleren;
- inschatten zorgbehoefte en oproepen zorg ('toeleiden tot zorg');
- screenings en vaccinaties;
- preventieve voorlichting bieden en normaliseren van ontwikkeling via kortdurend(e) advies, instructie en begeleiding;
- beïnvloeden van gezondheidsbedreigingen (o.a. onderzoek uitvoeren ten behoeve van het treffen van collectieve, preventieve maatregelen);
- zorgsysteem, netwerken, overleg en samenwerking.

In Zeeland worden de taken van de GGD (inclusief jgz) geregionaliseerd. De uitvoering van bovengenoemde basistaken wordt integraal onderdeel van de visie en werkwijze van "Walcheren voor Elkaar".

Onderwijs en kinderopvang

Met de onderwijspartners hebben de Walcherse gemeenten bestuurlijk overleg in het REA (regionaal educatief overleg). Gemeenten en schoolbesturen (samenwerkingsverbanden) maken hierin via OOGO ook afspraken over de afstemming Passend Onderwijs en de zorg voor jeugd. Vroegtijdig signaleren is een belangrijk speerpunt in het kader van preventie (zie verder hoofdstuk 8).

Ook met kinderopvanginstellingen hebben de gemeenten overleg om, analoog aan het onderwijsveld, de transformatie van de zorg voor jeugd inhoud te geven en aan te laten sluiten op de aanpak in het veld.

Welzijnsinstellingen

De welzijnsinstellingen op Walcheren (SWM in Middelburg, SWV in Veere en stichting ROAT in Vlissingen) zijn betrokken bij de visieontwikkeling en enkele experimenten van Walcheren voor Elkaar. Door hun contacten in wijken en kernen kunnen zij vroegtijdig signaleren en toeleiden naar informatie of ondersteuning. Zij spelen een belangrijke rol bij het faciliteren en verder ontwikkelen van vrijwilligerswerk (door of voor jongeren), waarbij de uitgangspunten van "Welzijn nieuwe stijl" leidend zijn. Ze stimuleren de civil society en sociale netwerken.

Sportverenigingen

De Walcherse gemeenten hebben de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in breedtesport. Sportverenigingen zijn waardevolle (jeugd)voorzieningen die een bijdrage leveren aan de lichamelijke, geestelijke en sociale ontwikkeling van kinderen. In wijken en kernen maken deze vrijwilligersorganisaties onderdeel uit van de civil society. Deze verenigingen kunnen vroegtijdig ondersteuningsbehoeften of problemen signaleren en deze binnen de eigen vereniging of met hulp van professionele ondersteuning oplossen.

Overlap jeugdhulp en preventie

Ook bij jeugdhulp spelen preventieve elementen een rol, zoals het voorkomen dat problemen verergeren en voorkomen dat problemen zich opnieuw voordoen. Hierbij is veel aandacht voor eigen kracht van jeugdigen en/of hun ouders. Bij jeugdhulp kan het zowel gaan om lichte, vrij toegankelijke als om intensieve, niet-vrij toegankelijke vormen. Om het beroep op deze laatste vormen terug te dringen, zetten we in op de versterking van zowel de preventie als het vrij toegankelijke deel van de jeugdhulp. De werksoorten vertonen overlap. In het toekomstige stelsel richten de lichte vormen van jeugdhulp (vrij toegankelijk) zich voor een belangrijk deel op:

- informatieverstrekking en advies via website of e-hulp;
- advies geven over en het meebepalen van de aangewezen vorm van niet-vrij toegankelijke jeugdhulp;
- lichte pedagogische thuishulp;
- lichte ambulante behandeling.

De GGD (lichte opvoedondersteuning, ziekteverzuimaanpak voortgezet onderwijs), Maatschappelijk Werk Walcheren (schoolmaatschappelijk werk, Jeugd Interventie Team, Veilige Start), Indigo (collectieve preventietaken), MEE (cliëntondersteuning van mensen met een beperking) voeren bijvoorbeeld deze lichte hulp uit. Steeds vaker verloopt de uitvoering in combinatie met (opgeleide) vrijwilligers zoals bijvoorbeeld bij de opvoedsteun van Homestart, de mantelzorgondersteuning vanuit Manteling of de buurtbemiddeling.

4.3 Hoe gaan we dit meten

De prestaties van het preventieve basisaanbod beoordelen we op grond van de verslaglegging van de gesubsidieerde voorzieningen. Met ingang van 2015 vragen wij deze partners bij de uitvoering van deze taken aan te sluiten op de Walcherse beleidsvisie.

5 Hoe organiseren we de toegang naar jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering

5.1 Doelstellingen

- elke gemeente heeft een laagdrempelige, herkenbare, integrale toegang voor jeugd ingericht, waar signalen, vragen over en verzoeken om hulp worden opgepakt of doorverwezen;
- de gemeenten geven professionals ruimte voor het inzetten van passende hulp. Voor het mandaat in de toegangsfunctie stellen gemeenten vast welk aanbod vrij toegankelijk is en voor welk aanbod een gemeentelijke beschikking nodig is.

Definitie:

Bij toegang gaat het om:

- het op een laagdrempelige en herkenbare wijze advies geven over en het bepalen en het inzetten van de aangewezen vorm van jeugdhulp;
- het treffen van voorzieningen op het gebied van jeugdhulp bij problemen met het opgroeien en opvoeden en psychische problemen en stoornissen, de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie;
- de toegang tot het gedwongen kader en het organiseren van de uitvoering van de kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

Uitgangspunt voor de Walcherse toegang is hetgeen hierover opgenomen is in de pentekening: Het klantproces op Walcheren in het sociaal domein. De relevante uitgangspunten voor 'toegang' zoals beschreven in de Pentekening klantproces worden in dit hoofdstuk kort benoemd. Voor de volledige teksten en alle uitgangspunten wordt u verwezen naar de Pentekening.

5.2 Wat gaan we hiervoor doen

5.2.1 Over de loketstructuur

De loketstructuur is het geheel aan loketten en netwerken dat functioneert als toegang tot ondersteuning en zorg. Het kent een front- en een backoffice. 'Het loket' is de toegang voor een inwoner tot het stelsel: het is de plek waar je naar toe gaat omdat je iets nodig hebt, iets wilt vragen of iets duidelijk wilt maken. Die plek kan een letterlijk loket zijn (fysiek, telefonisch, digitaal) maar ook een professional. De Walcherse frontoffice is daarom opgebouwd uit onderstaande onderdelen:

1. Porthos loket;
2. gebiedsteams;
3. de structurele vindplaatsen;
4. het Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kinder mishandeling (AMHK);
5. de door de gemeente gecontracteerde zorgaanbieders.

Inwoners kunnen voor informatie en advies terecht bij de gehele frontoffice.

Het *Porthosloket* functioneert daarnaast als ingang voor het aanvragen van een voorziening. Dat houdt in dat het loketteam het gesprek voert met de klant over wat er aan de hand is, wat er goed gaat en wat niet meer goed gaat, wat mensen willen bereiken en wat daarvoor nodig is. Na de 'vraagverheldering' kan direct toegeleid worden naar algemene en collectieve voorzieningen. Daarnaast bereidt het loketteam op die manier een eventuele beschikking van de gemeentelijke backoffice voor.¹⁰

In de *gebiedsteams* vormen professionals vanuit verschillende organisaties een team. Het team concentreert zich op situaties die om een multidisciplinaire aanpak vragen en op situaties met een midden tot hoog risico (veiligheid). Het team is sterk in signaleren van en handelen bij (verborgen) meer complexe problematiek en heeft de mogelijkheid om toe te leiden naar collectieve voorzieningen en het voorbereiden van een individuele voorziening.

¹⁰ Over voorzieningen en backoffice zie verder 5.2.3.

De *structurele vindplaatsen* zijn de plekken / professionals waarmee de gemeente afspraken maakt over wie wat doet als er een signaal is dat iemand ondersteuning en zorg nodig lijkt te hebben. Denk hierbij aan basisvoorzieningen zoals het onderwijs (Zorg Advies Teams), kinderopvang en welzijnswerk.

In het kader van de toegang tot jeugdhulp zijn verder de volgende vindplaatsen van groot belang:

- huisartsen, jeugdartsen en andere medici;
- de justitiële partners (Raad voor de Kinderbescherming, de GI Zeeland¹¹ en de kinderrechter).

In de Jeugdwet is vastgelegd dat via deze partners een rechtstreekse toegang naar jeugdhulp mogelijk is. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de financiering van deze jeugdhulp. Om die reden wordt met deze partijen overleg gevoerd om afspraken over de samenwerking met de gebiedsteams en Porthos te maken.

Het AMHK zal op Zeeuwse schaal worden ingericht. De nieuwe naam voor het gecombineerde meldpunt voor kindermishandeling en huiselijk geweld wordt "Veilig Thuis". Bedoeling is hier ook de toegang bij crises te beleggen. De Walcherse gemeenten zien het AMHK als een team van werkers, die gespecialiseerd zijn in handelen bij situaties met een hoog risico - voor alle leeftijden. Dit team is 24 uur per dag, 7 dagen per week actief en reageert direct bij crisis, en is ook zo bereikbaar.

Van de *gecontracteerde aanbieders* wordt verwacht dat zij de vormen van ondersteuning en zorg die zij leveren op hoog niveau houden: passend bij de landelijke relevante kwaliteitseisen én bij de Walcherse ambities. Van de aanbieders wordt verwacht dat zij in situaties waar multidisciplinair gewerkt wordt, de door hen te leveren ondersteuning en zorg integreren in de bredere inzet. Zij maken onderdeel uit van de loketstructuur omdat cliënten met hun vragen en zorgen veelal naar de begeleidende professional van de aanbieder gaat.

Walcheren kent vanaf 1 januari 2015 één gezamenlijke backoffice voor de drie gemeenten voor zowel jeugd als Wmo. De backoffice maakt onderdeel uit van de loketstructuur, maar komt verder aan bod in de volgende paragraaf.

5.2.2 Hoe is de werkwijze

Net als elke andere gemeente in Nederland, willen de Walcherse gemeenten dat de in te zetten ondersteuning voor een inwoner maatwerk, integraal, zo veel mogelijk met behulp van eigen kracht en gericht op het systeem is. Aanvullend hierop hanteren de Walcherse gemeenten op grond van de pentekening een eigen werkwijze om te komen tot de inzet van jeugdhulp.

Over veiligheid, Routeteam, netwerkberaad, ondersteuningsplan

Van professionals wordt verwacht dat zij altijd opletten of de *veiligheid* van een burger in het geding is. Een situatie is onveilig als de rechten van mensen geschonden worden (er is bijvoorbeeld huiselijk geweld of kinderen worden belemmerd in hun opgroeien) of als het niet verantwoord is om een persoon zelfstandig, op eigen kracht thuis te laten wonen en de persoon een gevaar is of dreigt te worden voor zichzelf of zijn omgeving.¹² Professionals dienen derhalve het veiligheidsrisico in te schatten. Dit gebeurt met behulp van een voor Walcheren uniform risicotaxatie-instrument.

Bij een midden risico of hoog risico casus besluit een nieuw opgericht *Routeteam* of drang of zelfs dwang ingezet moet worden om de situatie weer veilig te maken. Dat geldt ook voor situaties waarin het niet mogelijk is om het risico goed in te schatten. Het Routeteam is géén indicatiestellend orgaan. Het Routeteam zet enkel

¹¹ De Gecertificeerde Instelling (GI) Zeeland komt voort uit het voormalig Bureau Jeugdzorg Zeeland en heet sinds 1 oktober 2014 stichting Intervence. In het dwangkader (op grond van uitspraken van de kinderrechter) hebben hun casusregisseurs een rechtstreekse toegang naar hulp.

¹² In het document "Veilig opgroeien en opvoeden in Zeeland" (juli 2014) is beschreven dat opvoeden in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van ouders zelf is (op eigen kracht of met steun van de omgeving). Er worden echter grenzen bereikt waar de veiligheid van het kind in het geding is. Dit speelt bij direct fysiek gevaar, mishandeling of geweld en bedreigend of nalatig opvoedkundig handelen. Er wordt dan ingegrepen op grond van afspraken tussen gemeenten, zorgaanbieders en de Raad van de Kinderbescherming. Deze zijn vastgelegd in een aantal documenten genoemd in bijlage 2.

het pad uit en beslist niet welke vorm van zorg precies ingezet zal worden. Dat bepaalt de professional samen met het netwerk en de cliënt.

In principe wordt bij midden- en hoog risico casuïstiek altijd zo snel mogelijk een *netwerkberaad* georganiseerd, om met het netwerk de zorgen en de noodzakelijke zorg te bespreken. Het netwerkberaad is het instrument voor:

- het betrekken van het gezin, de familie en het netwerk in:
 - constateren dat er een zorgvraag / een risico is
 - erkennen dat het netwerk een deel van de oplossing levert
 - bepalen wat die bijdrage van het netwerk zal zijn
 - in stelling zetten van de krachten van het netwerk;
- het bepalen van de professionele inzet, aanvullend op de eigen kracht en inzet door het netwerk;
- het opvolgen van de voortgang en resultaten (zoals: is het nu wel veilig? Is de persoon zelfredzaam? Zij de zorgen van de familie afgenomen?);
- het leveren van bouwstenen voor het ondersteuningsplan.

De uitkomst van een netwerkberaad wordt opgenomen in een *ondersteuningsplan*. Dit plan bevat een beschrijving van de situatie van de klant en zijn netwerk en de motivering waarom juist die ondersteuning en zorg nodig is. Het ondersteuningsplan is de samenvatting van het onderzoek (wat is er aan de hand, welke zorgen zijn er), de in te zetten ondersteuning en zorg (wat gaan we doen en wie doet wat) en de te behalen resultaten (wat willen we bereiken). In de Jeugdwet is vastgelegd dat ouders /gezinnen de mogelijkheid krijgen om samen met familie, vrienden en anderen uit hun sociale omgeving een *familiegroepsplan* op te stellen. Wij omarmen deze mogelijkheid als eerste na te streven vorm van ondersteuningsplan.

In de gemeentelijke verordening wordt opgenomen dat bij voorzieningen waarvoor een gemeentelijke beschikking nodig is (zie verder hieronder) zoveel mogelijk op basis van het ondersteuningsplan wordt gewerkt. Hiermee wordt voorkomen dat mensen in een aanvraagprocedure opnieuw moeten vertellen wie ze zijn en wat er aan de hand is.

5.2.3 Over voorzieningen, toegankelijkheid en de backoffice

Door de Jeugdwet wordt het recht op zorg vervangen door een *jeugdhulpplicht* voor de gemeente, waarvan de aard en omvang door *maatwerk* tot stand komt. Het college is alleen gehouden een voorziening te treffen als de jeugdige en zijn ouders er op eigen kracht niet uitkomen. Hierbij moet de gemeente uitgaan van een deskundige advisering over en beoordeling van de vraag of er een voorziening op het gebied van jeugdhulp nodig is. Op grond daarvan maakt de gemeente de afweging welke voorziening precies moet worden getroffen. Dit maakt de omslag mogelijk van een systeem van een recht van de burger naar een plicht van de gemeente om waar nodig voorzieningen te treffen, waarbij meer ingespeeld wordt op de lokale en persoonlijke omstandigheden. De door de gemeente te treffen voorziening kan zowel vrij toegankelijk als niet vrij toegankelijk zijn. Op Walcheren wordt hierbij van de volgende driedeling uitgegaan:

- algemene voorzieningen;
- collectieve voorzieningen;
- individuele voorzieningen.

Algemene voorzieningen

Deze zijn voor iedere inwoner vrij toegankelijk, mits voldaan wordt aan de voorwaarden die hieraan verbonden zijn. Bijvoorbeeld het betalen van een financiële bijdrage om deel te nemen aan activiteiten die georganiseerd worden in een buurtcentrum. Het Algemeen Maatschappelijk Werk is er voor iedereen, maar er wordt alleen ondersteuning geboden wanneer een inwoner vragen/ problemen heeft. De gehele frontoffice heeft de bevoegdheid om inwoners door te verwijzen naar algemene voorzieningen. Inwoners kunnen ook zonder verwijzing van de frontoffice terecht bij de algemene voorzieningen.

Collectieve voorzieningen

De collectieve voorzieningen zijn voorzieningen waar een inwoner gebruik van kan maken nadat hier toestemming voor is gegeven. Er wordt toestemming gegeven na bijvoorbeeld een professionele toets en/of omdat meer professionals aangeven dat de betreffende collectieve voorziening voor deze inwoner noodzakelijk is. Het Porthosloket en de gebiedsteams zijn bevoegd om te besluiten over de inzet van collectieve voorzieningen.

Het is wenselijk dat ook de Zorg Advies Teams (ZAT's) in het voortgezet onderwijs kunnen doorverwijzen naar collectieve voorzieningen. Dit moet in overleg met het onderwijs nog nader worden uitgewerkt (zie ook hoofdstuk 8).

Individuele voorzieningen

Individuele voorzieningen zijn voorzieningen waar een inwoner gebruik van kan maken nadat hiervoor door de gemeentelijke backoffice een beschikking is afgegeven. Het zijn voorzieningen die relatief duur zijn, weinig voorkomen en op maat geschreven zijn. De gemeentelijke *backoffice* doet een zorgvuldig onderzoek voorafgaand aan het toekennen van deze voorzieningen. In geval van spoedhulp en voor crisis is een beschikking achteraf mogelijk.

De algemene beleidslijn is om zoveel mogelijk maatwerk te bieden op basis van algemene en / of collectieve voorzieningen en alleen over te gaan tot het verstrekken van individuele voorzieningen als dat echt noodzakelijk is. Waar mogelijk maken we een beweging van individuele voorzieningen naar algemene voorzieningen. In de gemeentelijke verordening wordt beschreven welke voorzieningen aangemerkt worden als algemene, collectieve en individuele voorzieningen.

Tewerkstelling en standplaats medewerkers in de toegang

Na een intensief overlegtraject is door de Walcherse gemeenten afgesproken de medewerkers van Porthos organisatorisch onder te brengen bij de gemeente Veere als gastgemeente. De medewerkers van Porthos frontoffice en de backoffice zijn afkomstig van de voormalige afdelingen Wmo-uitvoering van de 3 gemeenten, medewerkers van MEE Zeeland, medewerkers van Maatschappelijk Werk Walcheren en medewerkers van Intervence.¹³ De medewerkers van de gebiedsteams, samengesteld uit medewerkers van welzijnsorganisaties, Maatschappelijk Werk Walcheren, thuiszorgorganisaties, Intervence en MEE blijven bij de eigen organisaties in dienst. Alleen de supervisor van de gebiedsteams komt bij gastgemeente Veere in dienst. De medewerkers krijgen een werkplek in de beide vestigingen van Porthos in Middelburg en Vlissingen en het stadskantoor van Veere in Domburg (backoffice).

5.3 Hoe gaan we dit meten

De invoering van de gewenste werkwijze in de toegang tot de Walcherse zorgstructuur, de inzet van het risicotaxatie-instrument, het organiseren van (familie)netwerkberaden, het gebruik van ondersteuningsplannen, de doorleiding naar algemene, collectieve of individuele voorzieningen voor jeugdhulp en de rechtstreekse doorverwijzingen via medici en de kinderrechter dienen nauwgezet te worden gemonitord in 2015. Hierover worden nadere afspraken gemaakt. In ontwikkeling is een monitor, die is gericht op het meten van de Walcherse aanpak op basis van het Olmstedmodel aan gezinnen waar veiligheidsrisico's spelen. Omdat de inzet van dit model uniek is in Nederland willen we de indicatoren en effecten specifiek meten (o.a. inzet risicotaxatie-instrument, familienetwerkberaden en sleutelwerkers). Bedoeling is om de Walcherse monitor op termijn te verbreden naar het sociale domein.

¹³ Intervence is de naam van de gecertificeerde instelling die is ontstaan uit het voormalige Bureau Jeugdzorg Zeeland.

6 Hoe organiseren we de uitvoering van jeugdhulp in vrijwillig en drang kader

6.1 Doelstellingen

- er is een passend en dekkend hulpaanbod ingekocht, er zijn afspraken over regionale samenwerking en met bovenregionale aanbieders;
- professionals krijgen de ruimte om passende hulp in te zetten;
- in contracten met zorgaanbieders is opgenomen plannen in samenspraak met kinderen, jongeren en ouders op te stellen, behalve wanneer de veiligheid in het geding is;
- gemeenten en zorgaanbieders zetten in op transformatie en innovatie.

De gemeente moet er voor zorgen dat er passende jeugdhulp beschikbaar is op het moment dat deze nodig is. Daartoe worden contracten afgesloten met aanbieders van jeugdhulp. De prestaties en condities in contracten worden bepaald door wat in de wet is opgenomen, door het vastgestelde beleid en door het beschikbare budget. Het beleid is in eerste aanleg neergelegd in de pentekening. Het beleidsplan zorg voor jeugd, de verordening en de actuele ontwikkelingen zijn aanvullingen.

In contracten worden prestatieafspraken opgenomen. Deze gaan ook over het gedrag dat verwacht wordt van professionals, bijvoorbeeld dat zij ruimte krijgen om te bepalen welke ondersteuning ingezet wordt, op voorwaarde dat zij kunnen motiveren waarom die vorm van ondersteuning nodig is. Beleid en budget stelt de gemeenteraad vast. Het contracteren valt onder de verantwoordelijkheid van het college van B&W.

Wat is verder van belang?

- een aantal vormen van jeugdhulp wordt landelijk geregeld;
- voor bepaalde vormen van gespecialiseerde jeugdhulp worden op Zeeuwse schaal afspraken gemaakt;
- gemeenten nemen de contractering van alle huidige aanbieders over om in 2015 continuïteit van zorg te garanderen voor klanten met overgangsrechten (Zeeuws transitiearrangement);
- gemeenten stemmen af met de zorgverzekeraar en zorgkantoor om de contractering van zorg te realiseren die voorheen onder de ZVW en AWBZ viel. Voor de jeugd geestelijke gezondheidszorg is landelijk afgesproken dat de eerste drie jaar de bekostigingssystematiek van de zorgverzekeringswet wordt toegepast.

6.2 Wat gaan we daarvoor doen?

In het kader van de regionale samenwerking wordt alle jeugdhulp in 2015 gecontracteerd op Zeeuws niveau. Hiertoe is eerst gewerkt aan de inrichting van een Zeeuwse inkooporganisatie die is aangehangen bij de GGD Zeeland.¹⁴ Het doel van de inkooporganisatie is efficiënt zorg inkopen en organiseren (in mandaat namens de Zeeuwse colleges van B&W).

Uitgangspunten en kaders inkooporganisatie:

- de inkooporganisatie richt zich alleen op de inkoop van de jeugdhulp;
- de inkoop van alle vormen van jeugdhulp loopt via de inkooporganisatie, behalve het deel waarvan gemeenten expliciet afspreken dat zij dit niet via deze inkooporganisatie willen laten lopen;
- de inkooporganisatie is een uitvoeringsorganisatie en is beleidsarm opgezet. De Zeeuwse gemeenten bepalen het (zorg)inhoudelijke beleid en de inkooporganisatie geeft hier uitvoering aan;
- er wordt gestreefd naar een uniforme werkwijze voor de Zeeuwse gemeenten.

¹⁴ Deze werkt is op basis van artikel 25 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen ingesteld onder een aparte bestuurscommissie van de GGD. De inkooporganisatie staat zowel inhoudelijk als organisatorisch los van de GGD zelf.

Belangrijkste taken van de inkooporganisatie:

- inkopen en contracteren van zorg;
- uitvoeren van contractbeheer;
- voeren van onderhandelingen met zorgaanbieders;
- verzamelen van benodigde gegevens ten behoeve van monitoring en verantwoording;
- bewaken van de Zeeuws brede afspraken;
- optreden als aanspreekpunt voor zorgaanbieders en gemeenten;
- controleren of voldaan wordt aan alle kwaliteitscriteria die zijn vastgelegd in de contracten, zoals deelname aan de Verwijsindex risicojongeren en Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

6.2.1. Uitgangspunten voor inkoop vanuit de Walcherse visie.

Voor de financiële onderbouwing van de contractering en het feitelijke inkoopproces zijn door de Zeeuwse gemeenten diverse documenten vastgesteld.¹⁵ Voor de inhoudelijke kant van de contractering is daarnaast een gezamenlijk pakket van gemeentelijke wensen opgesteld. Deze zijn in een apart traject verzameld en gerubriceerd per subregio (Walcheren, Oosterschelderegio en Zeeuws Vlaanderen). In algemene zin kan worden gesteld dat de gemeenten via de contractering samen met zorgaanbieders een beweging van transformatie en innovatie op gang willen krijgen. Er zijn veel overeenkomsten, de verschillen per regio zijn meer nuances. De samenvattende notitie is vertrekpunt in de onderhandelingen met zorgaanbieders.¹⁶ Hieronder twee belangrijke elementen uit de Walcherse visie.

Ruimte voor professional

Onze wensen zijn afgeleid uit de pentekening en sterk gericht op de belangrijke rol van de professionals. We willen dat ondersteuning en zorg zoveel mogelijk op menselijke maat zijn gesneden. Dat wil zeggen:

- met de cliënt;
- kleinschalig;
- in de buurt;
- normaliserend.

Wij vragen aan zorgaanbieders dat zij ook bijdragen aan gebiedsteams en zorg in en om school. Hun professionals krijgen de ruimte om, in overleg met de mensen zelf, te bepalen wat er nodig is. Zo veel mogelijk wordt het hulplan gezamenlijk opgesteld (vgl. ondersteuningsplan en familiegroepsplan).

Onderscheid in het hulpaanbod

Het hulpaanbod gaan we ordenen in 4 hoofdgroepen:

- ambulante;
- daghulp;
- residentieel;
- pleegzorg.

waarbij binnen elke groep weer verschillende categorieën worden onderscheiden.¹⁷ Van belang in relatie tot de toegang is, dat ambulante en daghulp worden gezien als een collectieve voorziening op basis van een professionele toets. Residentieel en pleegzorg zijn altijd een individuele voorziening, waarvoor een gemeentelijke beschikking wordt afgegeven. Bij spoed en crisis kan dit ook achteraf. Ook door deze ordening krijgt de professional meer ruimte dan voorheen in de situatie van vaste indicatiestellingen.

Ten aanzien van residentiële voorzieningen willen wij dat die bij voorkeur Walchers zijn, en niet op Zeeuwse schaal gecentraliseerde locaties. Daarboven verwachten we dat - overeenkomstig de genoemde Wachterse doelstellingen in 4.2 - zorgpartijen er alles aan doen het aantal residentiële voorzieningen terug te brengen ten gunste van vormen van pleegzorg of ambulante hulp/daghulp. Andere punten voor de contractering komen nog terug in het hoofdstuk over kwaliteitseisen.

¹⁵ O.a. "Strategisch inkoopdocument regio Zeeland", juli 2014. Zie verder budgettaire consequenties in hoofdstuk 11.

¹⁶ "Opbrengst gemeentelijke wensen voor de Zeeuwse contractering jeugdzorg", juni 2014.

¹⁷ Zie verder bijlage 4

In Zeeland zijn er naast de gecertificeerde instelling Intervence (voormalig Bureau Jeugdzorg) twee grote zorgaanbieders, namelijk Juvent en Emergis. Samen hebben deze partijen 2/3 van de hele Zeeuwse omzet jeugdhulp. Op Walcheren vinden we het belangrijk dat er ruimte in de markt is voor kleinere aanbieders en ZZP-ers. Voor zover deze organisaties niet in de contracten 2015 zijn opgenomen moet toetreding tot een raamovereenkomst, vergelijkbaar met het Zeeuws model, mogelijk zijn na Walcherse voordracht.¹⁸ Tijdens de totstandkoming van dit beleidsplan zijn na forse onderhandelingen de meeste contracten op 29 oktober 2014 getekend.

6.3 Hoe gaan we meten

Voor het evalueren op onze doelstellingen is informatie van de partijen nodig (zie ook hoofdstuk 9). Hierbij wil Walcheren naast bepaalde outputgegevens ook inzicht in de mate waarin de aanbieders en met name hun professionals uitvoering geven aan de Walcherse visie. Verder vinden we het oordeel van cliënten van groot belang bij het beoordelen van de kwaliteit van de geleverde hulp en ondersteuning. Het gaat om aspecten als ervaren bejegening, bijdrage aan resultaten, samenhang en continuïteit en de mate van inzet van eigen kracht en regie. Over dit alles worden in overleg met andere gemeenten en zorgaanbieders nog nadere afspraken gemaakt.

¹⁸ Bij de invoering van de Wmo in 2007 is een vorm van contracteren toegepast die nog steeds bekend staat als het 'Zeeuws model'. Dit model hield in dat een raamovereenkomst wordt afgesloten met verschillende aanbieders van huishoudelijke hulp en zorg, waarna de klant kiest uit één van deze aanbieders. Het voordeel van deze vorm is dat er volop keuzevrijheid is en dat zowel grote en kleine aanbieders hun werk kunnen doen. Omdat de prijs vooraf vastgelegd wordt, kan enkel op kwaliteit geconcurrereerd worden. Dit Zeeuws model is vooral geschikt voor het contracteren van zorg die in de vorm van een product aangeboden wordt.

7. Hoe organiseren we de uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering

7.1 Doelstellingen

- voor de uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering op grond van een besluit van de kinderrechter contracteren gemeenten een gecertificeerde instelling (GI);
- voor een goede samenwerking in het gedwongen kader maken de gemeenten afspraken met de Raad van de Kinderbescherming (RvdK) en de gecertificeerde instelling (GI);
- in het kader van specifieke zorgfuncties die buiten Zeeland zijn georganiseerd zijn er vanaf 1 januari 2015 plaatsen beschikbaar voor die jongeren waarvoor dat nodig is.

7.2 Wat gaan we daarvoor doen

Een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering mag alleen worden uitgevoerd door een (landelijk gecertificeerde instelling (GI). De RvdK adviseert per casus aan de kinderrechter welke GI belast zou moeten zijn met de casusregie. Dat is Intervence, de GI die voortkomt uit Bureau Jeugdzorg Zeeland. Daarnaast zijn er andere landelijk opererende GI's: William Schrikker Groep, Leger des Heils en Stichting Gereformeerde Jeugdbescherming.¹⁹

Samenhang drang en dwang

Het is van groot belang bij gezinnen waar grote zorgen bestaan over de veilige ontwikkeling van kinderen een goede aansluiting te hebben tussen hulp op vrijwillige basis en drang enerzijds en dwang anderzijds. In dit verband is tussen de Zeeuwse gemeenten, Intervence/het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), de William Schrikker Groep, het Veiligheidshuis en de RvdK een aantal richtinggevende kaders ontwikkeld:

- het Samenwerkingsprotocol Raad voor de Kinderbescherming – Zeeuwse gemeenten
- de pedagogische visie "Veilig opgroeien in Zeeland"

Deze kaders beogen de ontwikkeling van een adequate werkwijze tussen alle betrokken partijen voor het op- en afschalen tussen lokale zorgstructuur en het gedwongen kader. De werkwijze is uitgetest in verschillende Zeeuwse pilots tot en met oktober 2014. De opbrengst wordt ingepast in het Samenwerkingsprotocol waarmee alle partijen met ingang van 2015 zullen werken.

Afspraken met Intervence over de inzet van drang en dwang en de gezinsmanager

In de afspraken tussen de Zeeuwse gemeenten en de GI Zeeland zijn de routes bepaald voor gezinnen die vrijwillig meewerken en gezinnen waar dwang nodig is. De beschreven werkwijze gaat over het inregelen van het drang en dwang kader in samenhang met de lokale zorgstructuur (bij ons Porthos, gebiedsteams) en de inbreng van de gezinsmanager van Intervence. Deze hanteert de werkwijze van het zogenaamde gezinsgenerieke werken (GWW). Doelgroep zijn gezinnen met kinderen in de leeftijd van -9 maanden tot 23 jaar waarbij ernstige zorgen bestaan over de ontwikkeling en/of de fysieke veiligheid van de kinderen en waarbij vrijwillige hulp niet (meer) toereikend is.

De GWW-expertise voor de lokale zorgstructuur betreft het aanspreken en motiveren van zorgmijdende gezinnen en het doorbreken van patronen, zowel in het gezin als in de hulpverlening. Daarnaast zijn de gezinsmanager van Intervence beschikbaar ter consultatie voor de professionals in de lokale zorgstructuur. Dit krijgt vorm door telefonische consultatie, het aansluiten bij een overleg of doordat een gezinsmanager meekijkt met een professional. Deze werkwijze is niet van toepassing op casussen waarbij sprake is van crisis. Bij crisis wordt gelijk de samenwerking met het AMHK gezocht.

Voor de contractering van Intervence zijn als belangrijkste gemeentelijke voorwaarden ingebracht:

- bijdrage te leveren aan het AMHK
- bijdrage te leveren aan gebiedsteams
- samenwerken met collega's van andere disciplines
- samen met de gemeente werken aan het realiseren van de benodigde transformatie

¹⁹ De Stichting Gereformeerde Jeugdbescherming komt voort uit de Stichting Gereformeerde Jeugdhulp.

Het contract met Intervence is gesloten op 17 oktober 2014. Nadere werkafspraken voor de samenwerking op Walcheren in 2015 worden uitgewerkt.

Afspraken met de Raad van de Kinderbescherming

De RvdK heeft verplichte advies-, onderzoeks- en toezichthoudende taken bij kinderen waarover ernstige zorgen bestaan. In het kader van de wettelijke verplichting om afspraken te maken hebben de Zeeuwse gemeenten een protocol voor samenwerking ontwikkeld. Ondermeer is de medewerker van het adviesteam van de RvdK telefonisch beschikbaar voor consult aan de professionals in de lokale zorgstructuur. De expertise voor de lokale zorgstructuur betreft de inschatting of er voldoende gronden zijn om een onderzoek te starten naar een beschermingsmaatregel of meedenken welke opties er nog zijn in het vrijwillig of drang pad teneinde raadsbemoeyenis af te wenden. Ook neemt de RvdK deel aan het Walcherse Routeteam.

De gemeenten en de RvdK zullen in partnerschap verder invulling geven aan genoemd samenwerkingsprotocol.

Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK): Veilig Thuis

Vanaf 2015 zijn gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling (Wmo en Jeugdwet) en vormen hiertoe een Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). Dit is een samenvoeging van het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) en het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). Het geïntegreerde AMHK krijgt de naam "Veilig Thuis" en heeft tot taak:

- fungeren als herkenbaar en toegankelijk meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- geven van advies en informatie aan melders en burgers;
- naar aanleiding van een melding: doen van onderzoek om te bepalen of er sprake is van kindermishandeling of (een van de vormen van) huiselijk geweld;
- inschakelen van passende hulp of melding bij de Raad voor de Kinderbescherming;
- instellen één meldpunt met 24-uursbereikbaarheid voor burgers en professionals voor (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling;
- meer samenhang creëren in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Als vertrekpunt voor de samenwerking tussen het SHG en AMK is er een Zeeuwse visie huiselijk geweld en kindermishandeling opgesteld met alle stakeholders. Het werkgeverschap wordt voor 2015 gecontinueerd bij de huidige werkgevers om voldoende tijd te hebben om Veilig Thuis verder te ontwikkelen en in te richten. Vanaf 2016 komt het werkgeverschap in één hand. Bedoeling is ook de crisisfunctie bij het ongedeelde AMHK onder te brengen.

Meldcode

De Wet verplichte meldcode huiselijk geweld verplicht organisaties en zelfstandige beroepskrachten om een meldcode vast te stellen en het gebruik daarvan te bevorderen. Een meldcode bestaat uit een stappenplan voor professionals bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling. De stappen leiden de professionals door het proces waarin zij tot het besluit komen om al dan niet een melding te doen bij het AMHK. Doel van de wet is niet zozeer om te komen tot zoveel mogelijk meldingen, maar om professionals te ondersteunen in een tijdige en effectieve aanpak van geweld in huiselijke kring. Organisaties dienen zelf een eigen meldcode op te stellen. Gemeenten moeten toezicht houden op de naleving van de wet voor alle organisaties op het terrein van de maatschappelijke ondersteuning en de kinderopvang.²⁰ Dit toezicht wordt nader uitgewerkt bij het opdrachtgeverschap voor het AMHK.

Landelijke zorgfuncties en Jeugdzorg Plus

In het nieuwe jeugdstelsel worden gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp. Sommige vormen zijn zo specifiek dat deze buiten Zeeland zijn georganiseerd. In de eerste plaats speelt dit bij bepaalde landelijke functies. Het gaat dan om instellingen die zijn gespecialiseerd in specifieke aandoeningen als eetstoornissen, eergegrelateerd geweld, loverboys en prostitutie, adoptieproblemen, forensische psychiatrie,

²⁰ Landelijke inspecties oefenen toezicht uit op hun 'eigen' sectoren, bijv. het onderwijs.

psychotrauma's enzovoorts. De contractering van deze functies loopt via de VNG die een raamcontract heeft opgesteld met een vastgestelde prijs, waarbinnen gemeenten naar gebruik afrekenen.

In de tweede plaats is er Jeugdzorg Plus. Dit is een vorm van zorg en behandeling voor jongeren met ernstige gedragsproblemen. Zij worden gedwongen opgenomen en krijgen in hun eigen belang hulp in een gesloten omgeving. Jeugdzorg Plus is niet bedoeld als straf. Plaatsing in een Jeugdzorg Plus instelling gebeurt op basis van een uitspraak door de rechter. Dit betekent dat er een aanbod beschikbaar moet zijn om een jongere te plaatsen indien de rechter dit bepaalt. Vanwege reeds bestaande samenwerking tussen de provincies Limburg, Noord Brabant en Zeeland voor deze zorg regelen de Zeeuwse gemeenten de contractering van Jeugdzorg Plus instellingen weer binnen het Zorggebied Zuid, mede op advies van de VNG. Het gaat hierbij om 285 benodigde plekken volgens opgave van het ministerie. Hoewel het aantal beperkt is, zijn de kosten per plek hoog. Door over een groter gebied samen te werken delen we de risico's. Ook maakt dit het eenvoudiger om afspraken te maken met de instellingen. Inzet van gemeenten is om gaandeweg een verschuiving te maken van residentieel naar andere hulpvormen. Onderdeel daarvan is om minder jeugdigen in een Jeugdzorg Plus instelling op te vangen en dat jeugdigen die daar wel terecht komen, daar korter verblijven.

7.3 Hoe gaan we meten

Ook in het gedwongen kader is voor het evalueren op onze doelstellingen informatie van de contractpartijen onmisbaar. Hierbij wil Walcheren naast bepaalde outputgegevens ook inzicht in de mate waarin de aanbieders uitvoering geven aan de onze beleidsvisie en inzicht in het oordeel van cliënten over de kwaliteit van de geleverde hulp en ondersteuning. Over dit alles worden in overleg met andere gemeenten en contractpartners nog nadere afspraken gemaakt. Het directe contractbeheer van Intervence en Jeugdzorg Plus en de monitoring van de resultaten loopt via de Zeeuwse inkooporganisatie.

8 Hoe stemmen we af met het onderwijs

8.1 Doelstellingen

- De ondersteuningsstructuren van de gemeenten en het onderwijs sluiten nauw op elkaar aan; er zijn geen schotten of drempels;
- Ook in het onderwijs wordt naar het hele systeem gekeken: één gezin – één plan;
- Scholen spelen een belangrijke rol in de vroegsignalering van problemen;
- De eigen kracht van mensen (ouders en leerkrachten) wordt als anker genomen;
- Ondersteuning wordt zoveel mogelijk kleinschalig gehouden en in de eigen omgeving georganiseerd.

Om goede zorg voor leerlingen te waarborgen is nauwe afstemming vereist met het onderwijs rond de toegang tot jeugdhulp, doorverwijzing en terugkoppeling. Dit vindt momenteel plaats binnen de bestaande onderwijszorgstructuur, waarbij het Zorg Advies Team (ZAT) een belangrijk netwerkoverleg is. In het ZAT werken professionals uit het onderwijs en van partners van Porthos samen aan zorg en ondersteuning. De ervaringen met de ZAT's, zeker binnen het PO, zijn wisselend. Niet alle ZAT's functioneren daar naar wens. Indien nodig wordt meestal opgeschaald naar het multidisciplinair overleg in Porthos. De ZAT's in het VO (per schoollocatie) zijn beter georganiseerd en vervullen een belangrijke rol.

Een inmiddels gedeelde visie is, dat de school zowel vindplaats als werkplaats is voor zorgproblematiek. Essentieel voor het welslagen van de ondersteuning en zorg is daarom de signaleringsstructuur op de school. Leerkrachten, intern begeleiders (IB-ers), ondersteuningscoördinatoren, mentoren, docenten, verzuimcoördinatoren, teamleiders, leerlingbegeleiders en ook het ondersteunend personeel dienen tijdig te melden, wanneer zij signalen van problemen met een leerling en/of gezin oppikken. Zij moeten weten waar zij met deze signalen terecht kunnen en denken vanuit hun expertise en ervaring mee in casussen. Dat bedoelen we ook met één gezin, één plan, waarbij voor het onderwijs uiteraard het onderwijsproces centraal staat. Ook de leerplichtambtenaar heeft een belangrijke signaleringsfunctie. Veelvuldig kort verzuim en langdurig verzuim kunnen een signaal zijn dat er meer aan de hand is. Hiervoor is wel noodzakelijk dat scholen een goede verzuimadministratie hebben en tijdig melden. We verwachten dat scholen dat steeds beter gaan doen! Tenslotte: preventie begint al voordat kinderen naar de basisschool gaan. De Walcherse gemeenten voeren VVE-beleid (voor- en vroegschoolse educatie) met scholen en organisaties voor kinderopvang, waarbij het streven is dat alle kinderen zonder achterstand aan het basisonderwijs kunnen beginnen (zie ook hoofdstuk 4 preventie en signalering).

De bestaande zorgstructuren willen we verder versterken. De toeleiding naar zorg en ondersteuning zal gaan verlopen via de organisatiestructuur van Porthos Walcheren (zie hoofdstuk 6 toegang). Dit houdt in dat medewerkers van partners van Porthos op school werkzaam zullen zijn, juridisch in een andere setting maar in de praktijk als waren zij lid van het schoolteam. Het gaat dan o.a. om schoolmaatschappelijk werkers (SMW), jeugdarts en –verpleegkundige en de leerplichtambtenaar. Deze functionarissen worden bekostigd door de Walcherse gemeenten.

Met de komst van passend onderwijs verandert de grens tussen speciaal- en regulier onderwijs. Het reguliere onderwijs zal meer kinderen met fysieke -, cognitieve -, psychische - of sociaal/emotionele problemen in de eigen omgeving opvangen. Docenten zullen daartoe expertise moeten ontwikkelen. Daarnaast is meer onderwijs ondersteunend personeel (oop) en/of personeel met een specialistische begeleidingstaak nodig, zoals ambulante begeleiders, orthopedagoog, psycholoog. Binnen de samenwerkingsverbanden passend onderwijs zijn er mogelijkheden om het meer gespecialiseerd personeel in het regulier onderwijs te laten werken. Deze functionarissen worden bekostigd door het samenwerkingsverband (SWV) of de schoolbesturen.

8.2 Wat gaan we daarvoor doen

8.2.1 Samen optrekken met passend onderwijs

Sinds 1 augustus 2014 is de Wet passend onderwijs in werking getreden. Schoolbesturen hebben daarmee

zorgplicht gekregen: voor alle kinderen, ook de leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte, moet een passende onderwijsplek geregeld worden. Het onderwijs op Walcheren is voor passend onderwijs georganiseerd in 4 SWV-en, 2 voor het primair onderwijs (PO) en 2 voor het voortgezet onderwijs (VO).

Elk SWV heeft in een (wettelijk verplicht) Ondersteuningsplan²¹ beschreven hoe het de ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben organiseert. De uitgangspunten in deze Ondersteuningsplannen komen grotendeels overeen met die van de Walcherse visie. De scholen binnen de SWV-en werken ook rechtstreeks samen met instellingen voor jeugdhulp, waardoor zorg en onderwijs goed op elkaar afgestemd worden. Dat is ook nodig, omdat zij samen voor een grote opgave staan waar het gaat om jongeren op het snijvlak van onderwijs en zorg voor jeugd.

Het middelbaar beroepsonderwijs

Voor het mbo geldt niet de Wet passend onderwijs, maar ligt de zorgplicht verankerd in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) en de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz). Concreet betekent dit een open toelatingsbeleid, waarbij er voor iedere leerling/student een plaats moet zijn. Deze maatregel is gericht op participatie in het onderwijs, in arbeid en in de maatschappij. Aandacht behoort hoe binnen de zorgstructuur in het mbo de link met Porthos is georganiseerd.

Om de ondersteuningsstructuren van de gemeenten en het onderwijs op elkaar aan te laten sluiten is afstemming nodig; we trekken samen op in de transformaties die het gevolg zijn van de decentralisaties.

8.2.2 Overleg en afspraken ontwikkelagenda

Het overleg tussen onderwijs en gemeenten vindt plaats in de Regionale Educatieve Agenda Walcheren (REA), gesplitst in een REA-PO en een REA-VO/mbo. Binnen de REA komen de thema's aansluiting onderwijs met zorg voor jeugd, leerlingenvervoer, leerplicht en huisvesting regelmatig aan de orde. Hier vindt ook het wettelijk verplicht op overeenstemming gericht overleg (OOGO) plaats over de Ondersteuningsplannen en het Beleidsplan Zorg voor jeugd.

In het OOGO over de Ondersteuningsplannen van de verschillende SWV-en zijn diverse ontwikkelpunten afgesproken.²² De uitwerking hiervan vindt plaats middels brede conferenties en gerichte werkateliers. Centraal in dit ontwikkelingstraject staat de verbinding tussen de organisatiestructuur van het onderwijs (met ZAT's en "onderwijsloket") en de organisatiestructuur van Porthos Walcheren (met front- en backoffice en gebiedsteams). Hiertoe zullen de ZAT's verder ontwikkeld worden. Belangrijke thema's hierbij zijn de rol van scholen in familienetwerkberaden (FNB) en de samenwerking met het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL). Met het RBL worden tevens procesafspraken rond thuiszitters gemaakt.

Voor dit "samen ontwikkelen" zijn de experimenten Nehalennia voor elkaar (Jeugdhulp VO) en Oost-Souburg voor Elkaar (gebiedsteam) gestart. Binnen het experiment Oost-Souburg voor Elkaar is werkende wijs een nieuwe aanpak ontwikkeld. Vooral nog loopt dit experiment door en zal het PO meer bij het experiment betrokken gaan worden.

Het experiment Nehalennia voor elkaar heeft een aantal aanbevelingen t.a.v. de ZAT's opgeleverd, die in goed overleg tussen onderwijs en gemeenten nader uitgewerkt zullen worden.

Ontwikkelingen toeleiden naar werk

Naast de zorgstructuur binnen een specifieke school gaat het bij passend onderwijs ook om de overgang van zorg- of risicoleerlingen tussen onderwijssectoren en aan het eind van de schoolloopbaan. Het voorbereiden en toeleiden naar arbeid van leerlingen met een handicap of stoornis is een belangrijke opdracht van het (speciaal) onderwijs, alsmede het voorbereiden op dagbesteding.

Het gaat hierbij om zeer kwetsbare jongeren, leerlingen uit de praktijkscholen, het vso, vmbo en mbo (niveau 1 en 2). Gemeenten en onderwijs staan gezamenlijk voor de opdracht om te voorkomen dat een groeiende groep jongeren, met of zonder beperkingen, zonder startkwalificatie, thuis komt te zitten, omdat zij moeilijk of niet de arbeidsmarkt op komen.

De sociale werkvoorzieningen worden gesloten voor nieuwe werknemers en gemeenten krijgen geld om in de

²¹ Dit Ondersteuningsplan van een SWV is niet te verwarren met een ondersteuningsplan voor individuele zorgcliënten!

²² Zie bijlage 5

toekomst 30.000 arbeidsgehandicapten een werkplek te bieden. Dit betekent dat meer jongeren zich zelf moeten kunnen redden.

De verwachting is dat deze jongeren naast schooluitval ook maatschappelijke uitval (verminderde participatie) zullen vertonen met alle gevolgen van dien. Zij zullen, vaker dan leeftijdsgenoten, een beroep doen op maatschappelijke voorzieningen. Ook is de kans aanwezig dat zij te maken krijgen met criminaliteit. Eén en ander leidt tot maatschappelijke uitsluiting.

Het onderwijs heeft de maatschappelijke opdracht om een jongere een adequate opleiding te bieden en zo mogelijk naar een startkwalificatie toe te leiden. De gemeente heeft de maatschappelijke opdracht om jongeren de mogelijkheid te bieden om in de maatschappij te participeren. Vanuit deze gedachte zullen partijen in de REA een gemeenschappelijke aanpak ontwikkelen.

8.2.3 Verdere gevolgen decentralisaties in relatie tot het onderwijs

Dyslexiezorg

De nieuwe Jeugdwet geeft gemeenten ook een rol bij specialistische dyslexiezorg. Deze zorg wordt geboden door gecertificeerde behandelaars (vaak gespecialiseerde psychologen of orthopedagogen) en thans nog vergoed door de zorgverzekeraars.

Binnen Zeeland werken de 13 gemeenten op een aantal onderdelen betreffende de transitie jeugd nauw samen. Zo is er inmiddels een Zeeuwse inkooporganisatie opgericht, welke ook de aanbieders van specialistische dyslexiezorg heeft gecontracteerd. Dit geldt dus ook voor de 3 Walcherse gemeenten. Ernstige dyslexiezorg is jeugd ggz, dus huisartsen, jeugdartsen en andere medici mogen er naar doorverwijzen. Het wordt een collectieve voorziening. Zoals in hoofdstuk 6 aangegeven wordt het wellicht mogelijk dat ook de ZAT's in het VO gaan doorverwijzen. Voor het PO kan de verwijzing via het gebiedsteam lopen.

Herziening van de AWBZ

Met de komst van passend onderwijs en de omvorming van de AWBZ veranderen de regels voor leerlingen die nu op basis van een AWBZ-indicatie begeleiding, persoonlijke verzorging of verpleging krijgen op school. Het gaat hierbij om leerlingen van 0-20 jaar met een meervoudig ernstige beperking. Het merendeel van deze leerlingen zit op mytylschool De Sprienke. De nieuwe financiering komt gedeeltelijk onder de nieuwe Wet langdurige zorg, maar ook onder de nieuwe Jeugdwet en/of de Wmo. De zorgcontinuïteit voor deze kleine groep leerlingen is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor gemeenten.

Tot 1 augustus 2014 was de compensatieregeling AWBZ (2009) van kracht, welke middelen aan de REC's werden toegekend. Met de invoering van passend onderwijs zijn de REC's opgeheven en daarmee de taken en verantwoordelijkheden verlegd naar de nieuwe SWV-en. De betreffende middelen maken nu deel uit van de zware-zorg bekostiging²³ aan elk SWV. In Zeeland hebben de SWV-en (m.u.v. de reformatorische) besloten de middelen te bundelen en één instantie de aansturing hiervan te laten doen: De Korre.

8.3 Hoe gaan we meten

Het gaat om het evalueren van de doelstellingen die in 8.1 zijn benoemd. Ook daarvoor is goed overleg met het onderwijs (m.n. in de REA) belangrijk. We ontwikkelen samen en monitoren ook gezamenlijk. Het gaat dan om een kwalitatieve evaluatie.

De REA houdt jaarlijks een evaluatie van haar eigen overleg. Als gemeenten evalueren we de ontwikkeling van het schoolmaatschappelijk werk en de ZAT's.

²³ *Vóór invoering passend onderwijs was de "zware zorg" de verantwoordelijkheid van de REC's, het speciaal onderwijs. De bekostiging hiervan loopt nu via het SWV als geheel.*

9 Welke informatie is nodig

9.1 Doelstellingen

- gemeenten beschikken over informatie om de resultaten van het beleid te volgen en deze te verantwoorden aan de gemeenteraad en burgers;
- gemeenten beschikken over informatie over de uitvoering van contracten om te kunnen sturen op inzet van de juiste jeugdhulp. Het uitgangspunt hierbij is zo min mogelijk bureaucratie;
- ten behoeve van jeugdbescherming en jeugdreclassering is een efficiënte informatie-uitwisseling tussen het gemeentelijke en justitieel domein nodig en verplicht;
- gemeenten hebben informatie over cliënten met overgangsrecht in 2015.

9.2 Wat gaan we daarvoor doen

Beleidsinformatie jeugd

Rijk en gemeenten hebben behoefte aan beleidsinformatie over het jeugdhulpgebruik en de inzet van jeugdbescherming en jeugdreclassering. Als elke partij dat zelf organiseert is dit niet efficiënt. Gekozen is daarom om landelijk een set gegevens te gaan verzamelen. Hiertoe is een landelijke basisset beleidsinformatie ontwikkeld voor jeugdhulpaanbieders en GI's.²⁴ De definities per indicator worden samen met de branche uitgewerkt. Vanaf 1 januari 2015 moeten deze partijen 2x per jaar deze gegevens bij het CBS aanleveren. De informatie komt terecht op www.waarstaatjegemeente.nl.

Brede sociale monitor

Voor een betere integrale informatiepositie is het belangrijk om gegevens uit de verschillende domeinen met elkaar te combineren. Om die reden wordt vanuit de landelijke Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein (VISD) samen met de VNG een landelijke gemeentelijke monitor Sociaal Domein ontwikkeld. Hierbij is sprake van een basisset van gegevens en een facultatieve. De monitor is ingericht naar 4 elementen:

- gebruiksgegevens sociaal domein
- specifieke risicofactoren
- cliëntervaringsgegevens
- profiel gemeente/wijk/kern

De Walcherse gemeenten gaan mee doen aan de landelijke monitor. Daarnaast is in Zeeland gedurende 2014 door Scoop, GGD en Robuust een plan voor een Zeelandscan voorbereid die door gemeenten kan worden geraadpleegd. Met deze scan kan op wijk en buurtniveau een diepere analyse worden gemaakt van de (ervaren) leefbaarheid in relatie tot het sociaal domein. Hierbij wordt gebruik gemaakt van gegevens uit alle bestaande monitoren (zowel bovengenoemde landelijke als Zeeuwse zoals de gezondheidsmonitor, de Jeugdmonitor enz.) en klantervaringsonderzoek. Tijdens het schrijven van dit hoofdstuk had over de Zeelandscan nog geen besluitvorming plaats gevonden.

Walcheren

Geïnspireerd door het Olmsted model willen wij op Walcheren inzetten op een continu verbeterproces in de zorg en hulp aan gezinnen waar veiligheidsrisico's spelen. Omdat de inzet van dit model uniek is in Nederland gaan we dit op Walcheren specifiek monitoren (o.a. inzet risicotaxatie-instrument, familienetwerkberaden en sleutelwerkers). Bedoeling is om deze Walcherse monitor te verbreden naar het sociale domein (dus niet alleen jeugd maar van 0-100)..

Verantwoordingsinformatie en outcomecriteria

Dit betreft meer gedetailleerde gegevens over de klantpopulatie en de inzet van zorg en ondersteuning. Belangrijkste bronnen hiervoor zijn de afgegeven beschikkingen, de declaratiegegevens van aanbieders en de verslaglegging van deze partijen. Deze gegevens zijn van belang voor zowel de financiële verantwoording als de sturing op de prestaties van de aanbieders.

²⁴ Bijlage 6

Aparte aandacht in dit kader verdienen de zogenaamde outcomecriteria voor jeugdhulpvoorzieningen en gecertificeerde instellingen.²⁵ Ook vanuit Walcherse gemeenteraden is eerder aangegeven hieraan te hechten. Om te voorkomen dat gemeenten overal (niet meer te vergelijken) criteria gaan ontwikkelen is inmiddels landelijk een gezamenlijke basisset aangereikt met drie criteria:

criterium	Indicator
uitval	% bereik % verschijnen op afspraak of no shows % reguliere beëindiging voorlichting/advies-/hulptraject
tevredenheid	% tevredenheid
doelrealisatie	% “doel gerealiseerd” % “kan zonder info/hulp verder “% “na jeugdhulp geen terugkeer in jeugdhulp”

Het is verstandig om met een beperkt aantal indicatoren te beginnen. Wij willen namelijk ook dat alle gegevensregistratie en – uitwisseling zo min mogelijk belastend en tijdrovend is voor werkers en alleen registreren wat we minimaal nodig vinden en uiteraard dat wat nodig is voor de klant. Is jeugdhulp bijvoorbeeld gericht op herstel van veiligheid in het gezin, dan is de enige relevante vraag na de inzet: is het nu wel veilig. Wat betreft de indicator klanttevredenheid hechten wij sterk aan aspecten zoals ervaren bejegening, samenhang en continuïteit en de mate van inzet van eigen kracht en regie. In de contractering van de Zeeuwse inkooporganisatie zijn afspraken over monitoring, registreren en klanttevredenheid/bejegening meegenomen in de raamovereenkomsten of individuele leveringscontracten. Wij zullen deze aspecten nauwlettend beoordelen in de jaarevaluaties.

Uitwisseling keteninformatie en CORV

In de Jeugdwet is opgenomen dat inzake de jeugdbescherming en jeugdreclassering gemeentelijke en justitiële organisaties gegevens moeten uitwisselen voor afstemming. Hiervoor is de Collectieve Opdracht Routeer Voorziening (CORV) ontwikkeld, een digitaal knooppunt voor berichtenverkeer tussen de gemeenten, GI, Openbaar Ministerie en de Raad voor de Kinderbescherming. De procesinrichting (wie heeft toegang, wie mag versturen enz.), de benodigde ICT en andere uitvoeringskwesities bereiden we voor binnen Walcheren voor Elkaar.

Eenmalige gegevens uitwisseling

Gemeenten hebben persoonsgegevens nodig om ervoor te zorgen dat de zorg aan bestaande cliënten in 2014 doorloopt in 2015. De gemeenten ontvangen per individu een beperkte set gegevens met BSN, soort zorg, informatie over wie de zorg levert en wanneer het traject of de indicatie/diagnose afloopt. Bijzondere aandacht hierbij is geboden voor jeugdigen met een PGB en ‘wachtenden’ die wachten op een indicatie of wachtenden (met indicatie) die wachten op het hulpaanbod. Na ontvangst zal een specifiek werkproces ten behoeve deze cliënten worden ingericht.

Privacy

Voor de uitwisseling van gegevens zijn we gehouden aan wettelijke voorschriften rond privacybescherming. Als het gaat om de levering van wettelijke beleidsinformatie is bij wet bepaald welke persoonsgegevens verwerkt mogen worden en met welk doel.²⁶

Daarnaast wordt van gemeenten en hulpverleners verwacht dat zij bij de ondersteuning van een gezin met elkaar samenwerken volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur. Om dat te kunnen doen moeten de betrokken organisaties die gegevens met elkaar delen die noodzakelijk zijn om de juiste zorg en ondersteuning in te zetten. Dit is ook een belangrijke randvoorwaarde voor de samenwerking tussen Porthos

²⁵ Wettelijke opdracht Jeugdwet artikel 2.2. lid c

²⁶ Neergelegd in Jeugdwet, Uitvoeringsbesluit Jeugdwet en CBS-wet

de gebiedsteams, het veiligheidsdomein en het domein van werk en inkomen (o.a. Orionis). En uiteraard moet dit zorgvuldig en binnen de kaders van de privacywet- en regelgeving.

Gegevensdeling moet op een veilige manier, alleen wanneer het functioneel is en ook weer niet iedereen mag (of hoeft) te beschikken over alle gegevens. Dit maakt beroepskrachten vaak terughoudend en onzeker, maar dat is niet altijd nodig. Tenzij de veiligheid (acuut) in het geding is worden kinderen en ouders er van op de hoogte gesteld dat organisaties gegevens over hen delen, over welke gegevens het gaat en met welk doel dat gebeurt. Zij kunnen daar ook bezwaar tegen maken. Van de professional of de gemeente wordt dan verwacht dat wordt heroverwogen of het echt noodzakelijk is de gegevens te delen. Op basis van deze overweging nemen zij een besluit en leggen dit vast in het dossier.

Vanuit het landelijke VISD-traject is voor gemeenten een zogenaamde privacyscan ontwikkeld om te bepalen of de gemeenten een aantal basiszaken afdoende geregeld hebben.²⁷ De Walcherse gemeenten zullen op basis daarvan bepalen welke aanvullende acties op dit terrein noodzakelijk zijn. In voorbereiding is ook deelname aan een op Zeeuws niveau georganiseerde deskundigheidsbevordering voor professionals hoe om te gaan met privacy en gegevens delen ("Leertuin").

9.3 Hoe gaan we dit meten?

Alle genoemde punten zijn in ontwikkeling en werken we nader uit in overleg met betrokken partijen. Bij de jaarevaluatie 2015 van dit beleidsplan maken we een eerste balans op van de gestelde doelstellingen op.

²⁷ De privacyscan omvat 5 onderdelen: governance, beleid, werkprocessen, opslag en beheer gegevens, bewustwording en communicatie.

10 Hoe bewaken we de kwaliteit

10.1 Doelstellingen

- de kwaliteit van jeugdhulp moet geborgd zijn;
- jeugdigen en hun ouders die te maken hebben met hulpverleners kunnen een beroep doen op een vertrouwenspersoon;
- een aantal randvoorwaardelijke functies leveren een bijdrage aan het jeugdstelsel;
- er is sprake van effectieve en laagdrempelige klachtbehandeling;
- jeugdigen en hun ouders hebben medezeggenschap bij aanbieders (cliëntenraad);
- inwoners in het bijzonder ouders en cliënten hebben een rol bij de voorbereiding van het beleid.

Nadere toelichting

De Jeugdwet bevat verschillende kwaliteitsbepalingen voor gemeenten, jeugdhulpaanbieders, uitvoerders van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.²⁸ Een daarvan is de norm voor verantwoorde werktoedeling bij toegang en inkoop, welke inhoudt dat de werkzaamheden moeten worden gedaan door geregistreerde jeugdprofessionals. Daarnaast geeft de wet gemeenten de opdracht om:

- rekening te houden met de gezindheid, levensovertuiging en culturele achtergrond;
- waar mogelijk keuzevrijheid te bieden met betrekking tot het hulpplan en de voorzieningen;
- alle inwoners, met name jeugdigen en hun ouders, een rol te geven bij de voorbereiding van beleid inzake jeugdhulp, de kinderbeschermingsmaatregelen en de jeugdreclassering.

Ook zijn er eisen ter versterking van de positie van jeugdigen:

- verplichte informatie aan jeugdigen en ouders over de te verlenen jeugdhulp;
- het toestemmingsvereiste;
- een effectieve en laagdrempelige klachtenbehandeling;
- het realiseren van medezeggenschap van jeugdigen en hun ouders (cliëntenraad).

Randvoorwaardelijke functies

Landelijk is afgesproken dat de VNG vanaf januari 2015 de financiering van vier bestaande landelijke functies op zich neemt. Het gaat om

- Stichting Adoptievoorzieningen; nazorg en opvoedingsondersteuning aan adoptieouders;
- Stichting Opvoeden.nl; levert gekeurmerkte opvoedinformatie aan gemeenten;
- Stichting Kindertelefoon; gratis advies aan jongeren over (anonieme) vragen of problemen;
- Vertrouwenswerk; onafhankelijk bijstaan van cliënten met klachten over behandeling.

10.2 Hoe gaan we dat doen ?

De inkoop van alle jeugdhulp loopt via de Zeeuwse inkooporganisatie. Deze heeft hierbij de wettelijke kwaliteitseisen gehanteerd.²⁹ De Walcherse gemeenten stellen bij de inkoop 2015 voornamelijk geen extra eisen aan de zorgaanbieders. Op basis van de ervaring kan dit op termijn aangepast worden. De Jeugdwet stelt immers al veel eisen aan de kwaliteit en – zoals in voorgaande hoofdstuk gezegd ten aanzien van informatie – we willen de aanbieders niet extra belasten. In de norm voor verantwoorde werktoedeling in de toegangsfunctie wordt voorzien door de komst van enkele medewerkers van Intervence naar Porthos. Wel wordt gevraagd opgave te doen van de hiervoor genoemde outcomecriteria en inzicht in de eigen klanttevredenheidsonderzoeken. Dit kunnen we gebruiken naast de uitkomst van eigen cliëntervaringsonderzoek voor gemeenten (dit gebeurt met ingang van 2015 ook voor de Wmo). Daarnaast vragen we aanbieders in de verantwoording aan te geven hoe bij de hulpverlening is ingespeeld op de nieuwe visie en hoe de inzet van eigen kracht en regie is meegenomen.

²⁸ Bijlage 7 Kwaliteitseisen Jeugdwet

²⁹ Samengevat in de factsheet Kwaliteitseisen en veldnormen, juli 2014, www.voordejeugd.nl

Ten aanzien van de *randvoorwaardelijke functies* was geen directe actie nodig. De financiering verloopt via de VNG via uitname uit het gemeentefonds. Met betrekking tot de Kindertelefoon is voor Zeeland de plaats van uitvoering verschoven naar Rotterdam. Dit betekende voor de getrainde Zeeuwse vrijwilligers die hierbij waren betrokken helaas wel het einde van dit stuk werk.

Wat betreft *het vertrouwenswerk* hechten wij zeer aan de functie van de onafhankelijke vertrouwenspersoon. Door het beroep dat jeugdigen, hun ouders en pleegouders hierop kunnen doen, kunnen vaak problemen en klachten worden opgelost. Daarnaast heeft de vertrouwenspersoon ook een belangrijk signalerende functie.³⁰ De VNG heeft de landelijke opdracht voor het vertrouwenswerk ondergebracht bij het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ), die hierover met bestaande uitvoerders of hun koepelorganisaties (Zorgbelang) onderhandelt. De bestaande vertrouwensfunctie jeugd is in Zeeland ondergebracht bij het Klaverblad en wordt vanaf 2015 voortgezet onder iets gewijzigde omstandigheden.

De laagdrempelige *klachtbehandeling* is een aandachtspunt dat naast de zorgaanbieders ook betrekking heeft op de gemeente zelf, Porthos en de gebiedsteams. Hoewel het klachtrecht van burgers in principe is geregeld in hoofdstuk 9 van de Algemene Wet Bestuursrecht (we hoeven dus geen nieuwe regeling te maken) kunnen er bij lastige casussen klagers tussen gemeente en instellingen komen te pendelen.³¹ Op dit punt is een nadere afstemming gewenst tussen klachtcoördinatoren van de gemeente en klachtbehandelaar van zorginstellingen over bestaande regelingen en wie de regie neemt. Bovengenoemde vertrouwenspersoon speelt overigens vaak een belangrijke rol in het voorkomen van klachten.

Medezeggenschap

In het jeugdstelsel staat de vraag van de cliënt centraal. De ondersteuningsplannen moeten daarom in dialoog tussen de jeugdige, ouders en professional tot stand komen, waarbij zo veel mogelijk de eigen kracht van het systeem en omgeving naar voren komt. Dit vraagt om een andere houding van hulpverleners en meer autonomie voor cliënten.³²

Medezeggenschap is er daarnaast als het gaat om de belangen van cliënten bij zorgaanbieders. Deze zijn wettelijk verplicht een cliëntenraad te hebben en daarover verslag te doen.

Daarnaast is er de medezeggenschap bij het beleid. Bij de totstandkoming van dit plan is in het voorjaar 2014 gevraagd aan burgers en cliënten welke ervaringen en ideeën zij hebben rond het stelsel van zorg voor jeugd. Deze inventarisatie is verlopen via:

- uitvraag op de website www.walcherenvoorelkaar.nl;
- een reeks van 8 interviews met ouders en cliënten uit verschillende zorgvormen;
- een groepsessie met vertegenwoordigers van cliënten, cliëntenraden en Wmo-adviesraden.

In de opsomming van de opbrengsten³³ staan veel zaken die in onze huidige inzet op de transitie en transformatie al worden meegenomen. Als meest kritische punten komen naar voren:

- veel ouders ervaren de zoektocht naar de juiste zorg als een puzzel en verwachten hierin meer steun;
- het belang van de deskundigheid en houding van de professional (kunnen en willen luisteren);
- het belang van de betrokkenheid van de cliënt bij de hulp/vervolgstappen (niet gelijk in een methodiek of interventie plaatsen).

³⁰ Bijlage 8 Omschrijving werk vertrouwenspersoon

³¹ In de regel kan 80% van de klachten op een open, snelle informele manier worden afgehandeld, in 20% van de gevallen wordt het lastiger. Bron: expertmeeting Klachten in de Wmo en jeugdhulp van 23 juni 2014

³² Overigens kunnen de posities niet altijd gelijkwaardig zijn. Er zullen immers situaties ontstaan/bestaan waarin tegen de wil van de (minderjarige) jeugdige en/of ouders wordt gehandeld.

³³ Bijlagen 9 en 10

Andere belangrijke punten zijn:

- er is zorg over de beschikbaarheid van PGB na de transitie;
- er is vanwege bezuinigingen bij instellingen zorg over het verdwijnen van bepaalde voorzieningen, waaronder de logeervoorziening³⁴;
- cliënten worden na residentiële behandeling te snel los gelaten. Aandacht voor betere nazorg;
- de band tussen Wmo-adviesraden en cliëntenraden verdient versterking;
- het contact tussen gemeenten en cliëntenvertegenwoordiging verdient een vervolg na de transitie.

10.3 Hoe gaan we dat meten ?

De wettelijke kwaliteitsvereisten zijn belegd. Dit beleidsplan zal elk jaar worden geëvalueerd en met de gemeenteraden worden gedeeld. Zorgaanbieders en GI Zeeland voldoen aan de aan hun gestelde eisen en leggen elk jaar verantwoording af. De klachtbehandeling zal worden gevolgd en afgestemd met de gemeentelijke procedures. De opbrengst van het participatietraject wordt meegenomen in het vervolg. Naast de reguliere afstemming met de Wmo-adviesraden zal elk jaar een afstemmingsbijeenkomst worden belegd met (Walcherse) vertegenwoordigers van cliëntenraden en de Zeeuwse vertrouwenspersoon.

³⁴ Naar aanleiding van diverse reacties van cliënten is op initiatief van de Zeeuwse gemeenten over de logeervoorziening overleg gestart tussen betrokken instellingen.

11 Hoe zetten we de financiële middelen in

11.1 Doelstellingen

- Gemeenten stellen via de eigen begrotingsprocedure 2015 het budget voor de provinciale inkoop jeugdhulp vast op basis van de Meicirculaire 2014;
- De financiële risico's worden beperkt;
- Zoveel mogelijk wordt ruimte gezocht om te verbouwen en te vernieuwen om de preventie te versterken en de zorg zo dicht mogelijk bij huis beter in te richten.

11.2 Wat gaan we daarvoor doen

11.2.1 Welk budget is beschikbaar?

Onderstaande tabel geeft weer welke budgetten (in mln €) op grond van de Meicirculaire 2014 vanaf 1 januari 2015 voor de nieuwe jeugdtaken beschikbaar zijn. Deze middelen zijn voor 2015 en toegekend op basis van het historische verdeelmodel. Vanaf 2016 hanteert het Rijk een andere basis voor de verdeling van het macrobudget, namelijk het objectieve verdeelmodel. Dit kan leiden tot een herschikking van middelen.

Budget jeugdhulp	Middelburg	Veere	Vlissingen	Totaal	Zeeuws
2015	12,5	3,6	11,0	27,1	82,5
2016	pm	pm	pm		
2017	pm	pm	pm		
2018	pm	pm	pm		

11.2.2 Hoe worden de budgetten verdeeld

De Zeeuwse gemeenten hebben afgesproken het gezamenlijk macrobudget (82,5 mln €) in 2015 volledig voor de transitie in te zetten. Hiervan wordt 8,1 mln € afgezonderd voor:

- inkoop zeer specialistische landelijke instellingen (landelijk arrangement): 3,1 mln €
- het inrichten van de lokale infrastructuur en de Zeeuwse inkooporganisatie: 4,0 mln €
- het inrichten van het AMHK: 1,2 mln €

Het resterend budget van 74,25 mln € wordt ingezet voor inkoop jeugdhulp. Uitgangspunt van de gezamenlijke gemeenten is dat de inkoop binnen dit budget blijft. Hierbinnen valt ook het overgangsrecht van cliënten die in zorg zijn op 31-12-2014 op het afmaken van die zorg bij de bestaande zorgaanbieder en mensen op een wachtlijst. Op basis van gegevens van de zorgaanbieders uit 2012 is er een onderverdeling opgesteld naar de volgende zorgvormen:³⁵

- ambulante zorg, (dag)behandeling, behandeling met verblijf: 40,89 mln €
 - aandeel PGB's 13,75 mln €
 - jeugdbescherming, jeugdreclassering, voogdij, OTS, Jeugdzorg Plus: 19,61 mln €
- Alle corresponderende bedragen voor de Walcherse gemeenten zijn uitgewerkt.³⁶

Voor de contractering is de groep zorgaanbieders onderverdeeld in 4 categorieën.

1. GI Zeeland/Intervence en Jeugdzorg Plus
2. bekende grote aanbieders (7) met > 1% omzet van het totale Zeeuwse macrobudget
3. bekende kleine aanbieders (73) met < 1% omzet van het totale Zeeuwse macrobudget
4. onbekende instellingen die klanten met overgangsrecht hebben

Met groep 1 zijn afspraken gemaakt op grond van specifieke Zeeuwse en landelijke kaders. Met groep 2 zijn garanties en omzetmaxima vastgesteld.

³⁵ Dit is gebaseerd op de landelijke indeling IV3 codering.

³⁶ "Inkoop en contractering jeugdhulp: gemeentelijke budgetten", juli 2014, Zeeuwse inkooporganisatie i.o.

Met groep 3 zijn budgetafspraken gemaakt op grond van hun overgangsklanten en offerte. Groep 4 krijgt in eerste instantie alleen vergoeding voor overgangsklanten.

Tijdens het schrijven van dit beleidsplan is het merendeel van de contracten per 29 oktober 2014 getekend.

11.2.4 Wat zijn de financiële risico's

Voor een groot deel van de klanten in 2015 is de bekostiging gebaseerd op het overgangsrecht. Daarmee hebben gemeenten dus het eerste jaar slechts beperkt invloed op de te leveren zorg.

Vanaf 2015 zetten we in op vernieuwing bij ambulante hulp en dagbesteding. De toegang tot deze voorzieningen wordt eenvoudiger dan onder de huidige wet- en regelgeving omdat de professional meer de ruimte krijgt om deze vormen van hulp in te zetten. Door een lagere toegangdrempel is er een zekere kans dat er meer gebruik gemaakt gaat worden van deze zorgvormen en de kosten stijgen.

De huisarts, de jeugdarts, de kinderarts en de kinderrechter mogen zelfstandig verwijzen naar specialistische zorg. Dit is een financieel risico omdat we als gemeente geen zicht hebben op de voorwaarden waaronder deze doorverwijzingen plaatsvinden.

Door de transitie moeten organisaties zich aanpassen. Mogelijk ontstaan hier frictiekosten door, omdat ze bezuinigen en/of anders gaan werken.

11.2.5 Hoe gaan we om met risico's

Om financiële risico's tegen te gaan worden op Zeeuws niveau met de grote aanbieders budgetafspraken gemaakt zodat de bovengrens van uitgaven vooraf vastligt. Zodra deze grens overschreden dreigt te worden gaan we met de betreffende zorgaanbieder in gesprek. Ook wordt met aanbieders afgesproken dat inzet van hulp alleen mogelijk is na toestemming van Porthos of de gebiedsteams.

Wanneer ambulante hulp en dagbesteding op basis van een zorgplan vaker tot succes leiden, heeft dit tot gevolg dat het beroep op de duurdere zorgvormen (residentiële zorg en pleegzorg) op termijn lager zal zijn.

Verder is het van belang dat we investeren in signalering en preventie. Risico is dat investering hierin zich pas op langere termijn uitbetaalt doordat dit pas op langere termijn leidt tot afname van zorg.

Van huisartsen, jeugdartsen en kinderartsen vragen wij dat ze afstemming zoeken met de gebiedsteams. Daarnaast vragen we aanbieders om per cliënt binnen korte tijd aan te leveren welke en hoeveel specialistische zorg zij inzetten op verwijzing van de genoemde partijen.³⁷ Dit om zo goed als mogelijk te monitoren en waar mogelijk bij te sturen.

De Zeeuwse gemeenten hebben afspraken gemaakt over *solidariteit*. De dertien Zeeuwse gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor eventuele tekorten op het hele macrobudget. Het tekort of een eventueel overschot wordt over de 13 Zeeuwse gemeenten verdeeld op basis van de verdeling van het macrobudget, ongeacht hoe de werkelijke kosten per gemeente zijn.

De afspraak over solidariteit geldt alleen voor 2015. Wanneer er voor 1 mei 2015 geen nieuwe afspraken zijn gemaakt over solidariteit en de inzet van het macrobudget wordt de werkwijze voor 2015 ook toegepast op 2016. Dit geldt opnieuw voor 2017 als er voor 1 mei 2016 geen nieuwe afspraken zijn gemaakt.

Alle 13 gemeenten geven aan dat *frictiekosten niet voor gemeenten* zijn. In het macrobudget is bij de overdracht van taken hiervoor geen budget gereserveerd. We krijgen alleen middelen voor de uitvoering van de in de wet opgenomen jeugdhulptaken. Daarop is zelfs al een korting doorgevoerd. Frictiekosten zijn dan ook voor de organisaties zelf of voor het Rijk, de opdrachtgever voor de transitie van de taken. Dit geldt ook voor frictiekosten als gevolg van de transformatie. Het is aan de zorgaanbieders zelf om zich aan te passen aan de ontwikkelingen op de markt.

³⁷ Nog in overweging tijdens schrijven beleidsplan